

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 7126/19

לפני: כבוד השופטת ד' ברק-ארז
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותרות: 1. רופאים לזכויות אדם – ישראל
2. היא"ס
3. המוקד לפליטים ולמהגרים
4. קו לעובד

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. שר הפנים
3. שר הבריאות
4. מתאם הפעולות בשטחים
5. שר הרווחה
6. מרכז השלטון המקומי

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים: עו"ד עדי לוסטיגמן

בשם המשיבים 1-5: עו"ד מוריה פרימן

בשם המשיב 6: עו"ד אורי הברמן

פסק-דין משלים

השופטת ד' ברק-ארז:

1. זהו המשכו של הליך שנסב על עניינם של פלסטינים תושבי יהודה ושומרון (להלן: האזור) שקיבלו היתרי שהייה בישראל בשל טענות למאוימות. מלכתחילה העתירה נסבה הן על מי שקיבלו היתרים כאלה על רקע חשדות לשיתוף פעולה עם ישראל והן על מי שקיבלו היתרים כאלה על רקע אחר, ובכלל זה נטייה מינית או מגדרית. באופן יותר ספציפי, העתירה נסבה על סוגיות הנוגעות לקיום הבסיסי של מקבלי ההיתרים בעודם שוהים בישראל, ובפרט על פתיחת הדלת לכך שיוכלו לעבוד בישראל בעת שהם מחזיקים בהיתרים כאמור.

2. הדיון בעתירה והודעות מעדכנות שנמסרו הולידו פסק דין חלקי (להלן: פסק הדין החלקי) שניתן ביום 26.7.2021, ואשר את עמדתם העדכנית של המשיבים כי מי שמחזיקים בהיתר שהייה שהוצא על רקע חשדות לשיתוף פעולה עם ישראל, יהיו זכאים לעבוד כל עוד הם מחזיקים בהיתר כאמור. זאת, ללא תלות בבקשה קונקרטית של מעסיק. כך, פסק הדין החלקי הביא את הטיפול בעתירה לסיומו בכל הנוגע לאוכלוסייה זו. באותה עת, נמסר כי המשיבים אינם מחילים מדיניות זו על מי שקיבלו היתרי שהייה על רקע אחר, ובפרט על רקע נטייה מינית או מגדרית, וציינו כי בעניינם של אלה קיימת אפשרות לקבל היתר תעסוקה על בסיס בקשה פרטנית, המוגשת על-ידי מעסיק ישראלי בהתייחס למבקש קונקרטי. על רקע זה, הורינו למשיבים להגיש הודעה מעדכנת, שבה ישלימו את התייחסותם בעניינם של שוהים בהיתר בישראל על רקע מאוימות בשל נטייה מינית או מגדרית.

3. ביום 9.2.2022, לאחר שהמשיבים הגישו הודעת עדכון נוספת (מעבר להודעות שהוגשו בטרם ניתן פסק הדין החלקי), ניתן צו על-תנאי שהורה למשיבים "ליתן טעם מדוע לא תינתן האפשרות למקבלי היתר שהייה על בסיס מאוימות הקשורה לנטייה מינית או מגדרית להגיש בקשה להיתר תעסוקה שלא נתמכת בבקשה של מעסיק ישראלי ספציפי".

4. ביום 20.6.2022 הגישו המשיבים 1-5 כתב תשובה, ובו עדכנו בדבר מדיניות עדכנית המחילה את האפשרות לעבוד גם על מי שהיתר השהייה שלהם לא הוצא על רקע שיתוף פעולה עם ישראל. בפרט, נכתב בעניין זה כך: "הוחלט כי היתר המאפשר לינה בישראל למטרת 'צרכי רווחה' המונפק על ידי המינהל האזרחי על בסיס טענה למאוימות שלא בשל חשד לשיתוף פעולה עם גורמי ביטחון ישראלים או בשל חשד למעורבות במכר קרקעות לישראלים, יכול גם אפשרות לעבודה בישראל והדבר יצוין על גבי ההיתר". עוד צוין בכתב התשובה כי משמעות ההחלטה היא ש"היתר צרכי רווחה שניתן לפלסטיני כאמור לעיל, על בסיס טענת מאוימות שלא על רקע בטחוני, יאפשר לעבוד בישראל כפי שגם יצוין על גביו, וזאת ללא תלות בבקשה קונקרטית מצד מעסיק להעסיקו, ללא הגבלה לענפי עבודה מסוימים, ושלא במסגרת מכסת העובדים הפלסטינית המרבית שנקבעת על-ידי ממשלת ישראל". לבסוף צוין בכתב התשובה כי "בנסיבות אלה בהן ניתן מענה לצו על תנאי שניתן בעתירה, עמדת המשיבים היא, כי העתירה דנן התייתרה, אינה אקטואלית עוד ודינה להימחק".

5. ביום 3.7.2022 הוגשה תגובת העותרות לכתב התשובה, וזאת בהתאם להחלטה שניתנה ביום 22.6.2022. בתגובה זו צוין כי יש לברך על החלטת המשיבים, זאת תוך

שהודגש כי היא התקבלה רק בעקבות הגשת העתירה והדיון בה וכן לנוכח הערות בית משפט זה והחלטותיו. לצד זאת, הוסיפו העותרות כי "עוד לא ניתן לברך על המוגמר", מכיוון שלמיטב ידיעתן קיימים סימני שאלה באשר לאופן יישומה של ההחלטה. על כן, בית המשפט התבקש להשאיר את העתירה תלויה ועומדת על מנת לאפשר מעקב אחר יישום המדיניות החדשה. לחלופין, התבקש בית המשפט ליתן תוקף של פסק דין למדיניות העדכנית שעליה הצהירו המשיבים, תוך שמירת טענות בכל הנוגע ליישומה וליתר הסעדים שהתבקשו, ותוך חיוב המשיבים בהוצאות.

6. בשים לב להתקדמות שהושגה אנו סבורים כי בשלב הנוכחי הגיעה העת ליתן את פסק דיננו המשלים. בהסכמת המשיבים, אנו קובעים אפוא שהיתר צרכי רווחה שניתן לתושב האזור על בסיס טענת מאוימות שלא על רקע בטחוני, יאפשר למחזיק בו לעבוד בישראל כפי שגם יצוין על גבי ההיתר, וזאת ללא תלות בבקשה מטעם מעסיק קונקרטי להעסיקו, ללא הגבלה לענפי עבודה מסוימים, ושלא במסגרת מכסת העובדים הפלסטינים המרבית שנקבעת על-ידי ממשלת ישראל.

7. הסעד המבוקש נגע להבטחת הקיום הבסיסי של מי שקיבלו היתר לשהות בישראל בהתאם למובן הגרעיני של הזכות לכבוד האדם. על כן, ניתן לברך על השינוי שחל בעמדת המשיבים. מכל מקום, מאחר שלא יכול להיות ספק באשר לכך שהגשת העתירה והטענות שהוצגו בה הובילו לשינוי בעמדת המשיבים, דומה שעל-פי אמות המידה הנהוגות בפסיקתו של בית משפט זה, הבקשה לפסיקת הוצאות היא במקומה (ראו למשל: בג"ץ 4094/18 עמותת חסידי חוסני אלקואסמי נ' משרד החינוך, פסקה 19 (6.4.2022); בג"ץ 3163/18 סלמאן נ' רשות האוכלוסין וההגירה, פסקה 5 (9.6.2022)). בהקשר זה, יש להתחשב בכך שההליך התמשך לאורך מספר שנים, והשינוי בעמדת המשיבים חל בשלב מאוחר יחסית, ולאחר התדיינות ארוכה.

8. סוף דבר: בכך מסתיים הטיפול בעתירה. המשיבים יישאו בהוצאות העותרות בסכום של 15,000 שקלים.

ניתן היום, ח' בתמוז התשפ"ב (7.7.2022).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט